

Vergaderjaar 2020–2021

33 529

Gaswinning

Nr. 872

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 juni 2021

In deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat, over de opzet en ambities van het meerjaren versterkingsplan (MJVP). Verder ga ik in op de voortgang en realisatie van de versterkingsoperatie. Hiermee geef ik uitvoering aan een motie en doe ik een viertal toezeggingen gestand.¹ Daarnaast licht ik de afspraken toe die ik met de regio heb gemaakt over batch 1588, waarmee ik tevens een toezegging aan het lid Beckerman gestand doe.² Tot slot ga ik in op de voortgang van de uitwerking van de bestuurlijke afspraken van 6 november jl.

Opzet en proces MJVP

De afspraak om een MJVP vast te stellen komt voort uit het «Versnellingspakket» van 23 januari 2020 (Kamerstuk 33 529, nr. 718). Het MJVP heeft als doel om op de schaal van het hele aardbevingsgebied, op basis van lokale programma's van aanpak van de vijf aardbevingsgemeenten, sturing te geven op de uitvoering en de planning van versterkingsoperatie. Het vormt daarmee de gezamenlijke visie van de gemeenten en NCG op het verloop van de versterkingsoperatie.

¹ Motie van het lid Beckerman (Kamerstuk 33 529, nr. 851) en de toezeggingen uit de Kamerstuk 33 529, nrs. 830 en 844, uit de beantwoording SO Mijnbouw Groningen van 22 april jl. (Kamerstukken 29 684 en 32 849, nr. 216), en uit de beantwoording van de Kamervragen van het lid Beckerman over «de belofte van het kabinet dat de versterking nu echt op stoom komt» (Aanhangsel Handelingen II 2020/21, nr. 3065), en de toezegging van de Minister van EZK uit het vragenuur van 11 mei jl. (Handelingen II 2020/21, nr. 74, Vragen van het lid Beckerman aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over het bericht «NAM: versterkingsoperatie in Groningen is niet meer nodig»)

² Toezegging uit de beantwoording van de Kamervragen van het lid Beckerman over «de belofte van het kabinet dat de versterking nu echt op stoom komt» van 3 juni jl. om in kaart te brengen wat nodig is voor de uitvoering van het aangenomen amendement Beckerman (Kamerstuk 35 603, nr. 39).

Vaststelling van het lokale programma van aanpak door de gemeenteraad is voor de meeste gemeenten voorzien in de eerste raadsvergadering na het zomerreces in september 2021. Eerder was de verwachting dat dit voor de zomer kon plaatsvinden. Dat lukt niet omdat de validatie van de typologieën meer tijd nam. Dit betekent dat ook het MJVP met de planning van alle projecten van de versterkingsoperatie na de zomer wordt vastgesteld. Ik zal uw Kamer hier aansluitend over informeren, inclusief een overzicht van de gemeentelijke doelstellingen en projecten die in 2022 starten.

Het MJVP is een dynamisch werk- en managementplan, ontwikkeld door de NCG in samenwerking met de gemeenten. Het laat per kwartaal alle nog uit te voeren projecten per dorp, wijk of buurt zien. Per project wordt bovendien een planning van de drie fases in het versterkingsproces gemaakt: opname-beoordelen, ontwerpen en versterken. Gezien het meerjarige karakter van de versterkingsoperatie en daarbij behorende onzekerheid is het MJVP dynamisch in de zin dat gemeenten jaarlijks de programma's van aanpak vaststellen. De programma's zijn sturend voor de uitvoeringsplanning en deze wordt periodiek geactualiseerd. De actualisatie van de uitvoeringsplanning is vervolgens weer input voor de lokale programma's van aanpak voor het daaropvolgende jaar. Elke ronde van de jaarlijkse cyclus worden de verwachtingen voor het MJVP scherper, omdat steeds meer informatie beschikbaar is. Het MJVP en de programma's vormen zo een logisch geheel. Jaarlijks, na het afronden van deze cyclus, zal ik uw Kamer informeren over de voortgang en planning van de versterkingsopgave en daarmee het herijkte MJVP. Gemeenten en NCG informeren bewoners over te starten projecten.

Belangrijke randvoorwaarden om scherp te krijgen op planning en inhoud van het MJVP zijn de uitwerking van de bestuurlijke afspraken, de typologie-aanpak en de capaciteit in de markt. Bij de uitwerking van de bestuurlijke afspraken gaat het vooral om de herbeoordeling en clustering van adressen. Typologisch opnemen en beoordelen zal daarnaast aanzienlijk sneller verlopen dan opnemen en beoordelen in de huidige vorm. Per 27 mei zijn de eerste typologieën goedgekeurd door het ACVG en per 1 juli kan het typologisch beoordelen starten. De overige te valideren typologieën komen later beschikbaar.³ De beschikbare capaciteit in de bouwsector is eveneens bepalend. Deze staat onder druk door grote landelijke bouwopgaven. Met het MJVP wil de NCG bouwstromen in beeld brengen, wat aannemers de mogelijkheid biedt voor langere termijn werk te plannen. Tot slot spelen de gevolgen van versterking voor leefbaarheid ook een rol.

Voortgang en realisatie versterken

Van de totale scope van circa 26.800 adressen is voor circa 2.000 adressen het versterkingsproces afgerond. Daarnaast zijn circa 1.500 adressen in uitvoering en zitten circa 9.400 adressen in de fase van planvorming. In totaal zitten circa 6.700 adressen in de fase van beoordeling en in de fase van opname gaat het om circa 4.100 adressen.

In zijn maandelijkse voortgangsrapportage van mei 2021 geeft de NCG aan dat realisatie van versterken voor 2021 achterblijft bij de verwachtingen. Belangrijke oorzaak hiervoor is de nog lopende uitwerking van de bestuurlijke afspraken, waaronder een regeling voor herbeoordeling op basis waarvan een eigenaar een afgewogen keuze kan maken. Het streven van de NCG is om het aantal te versterken adressen dit jaar te verdubbelen (ca. 1.000–1.200) ten opzichte van 2020. De oplevering varieert per maand vanwege de diversiteit aan projecten (groot en klein). Dit aantal is

³ Zie Kamerstuk 33 529, nr. 871

exclusief circa 300 adressen die na het doorlopen van het versterkingsproces op norm zijn en niet hoeven te worden versterkt. De NCG verwacht de in de eerste helft van dit jaar de opgelopen vertraging bij het aantal opnames en beoordelingen in de tweede helft van dit jaar in te halen en uit te komen op 4.000 opnames en 4.000 beoordelingen. Hierbij speelt de invoering van de typologieaanpak een belangrijke rol. Verder zijn er op dit moment in totaal circa 1.500 adressen in uitvoering. Voor een deel van deze adressen zal de versterking dit jaar worden afgerond. Dit betreft veelal adressen die eerder zijn beoordeeld met de toen vigerende NPR, op basis waarvan zware versterking of sloop-nieuwbouw plaatsvindt. De doorlooptijd van deze adressen is langer dan adressen waar minder zware versterking nodig is.

Van de totale scope van circa 26.800 adressen zitten – zoals aangegeven op dit moment circa 9.400 adressen in de planfase. Een aanzienlijk deel van deze adressen is in voorbereiding richting de uitvoering, in overleg met de bewoner. Een deel van deze adressen heeft lichtere versterkingen nodig dan de adressen die nu uitgevoerd worden. Dit heeft een positief effect op de capaciteit in de markt, omdat voor de lichtere versterking regionale en plaatselijke (kleinere) aannemers vaker in beeld komen. Met toepassing van de nieuwste inzichten – veelal met de typologieaanpak – is voor nog te beoordelen adressen de verwachting dat een aanzienlijk deel hiervan niet versterkt hoeft te worden.

De mogelijkheid voor het inlopen van de opgelopen vertraging is afhankelijk van bovenstaande factoren. Over het algemeen is in Groningen een duidelijke opschaling te zien van bouwactiviteiten. De NCG streeft daarom naar eerdergenoemde verdubbeling voor 2021 en voor de komende jaren naar een verdere verhoging tot ca. 1.500 te versterken adressen per jaar, mits voldoende bouwcapaciteit beschikbaar is. Onder andere het MJVP is hiervoor een belangrijk instrument.

De ambitie van het Rijk, regionale overheden en NCG is alle opnames en beoordelingen eind 2023 af te ronden. De realisatie van de ambitie met betrekking tot versterking is afhankelijk van een aantal randvoorwaarden, met name rondom de werking van de typologieaanpak, het aantal herbeoordelingen waarvoor bewoners kiezen en de beschikbare capaciteit in de bouwsector. De streefdatum om de uitvoering van de versterking te voltooien is 2028.

Afspraken batch 1588

Onlangs heb ik met Groningse bestuurders aanvullende afspraken gemaakt over batch 1588. Deze afspraken gaan over de dekking van de meerkosten ter hoogte van € 85 mln. ten aanzien van de eerder begrootte kosten voor deze batch. De meerkosten zijn onder andere veroorzaakt door sterk stijgende bouwkosten. Naast dekking uit de resterende risicoreservering binnen batch 1588 van € 5 mln. wordt € 21 mln. gedekt uit het gebiedsfonds. Dit laatste vloeit voort uit de afspraak die daarover in de bestuurlijke afspraken van 6 november jl. is gemaakt. Daarnaast draagt de NCG € 22 mln. bij voor tijdelijke huisvesting uit de knelpuntenpot, en levert het Ministerie van BZK een bijdrage van € 37 mln. Op deze wijze kan de uitvoering van batch 1588 ongehinderd doorgaan.

Ook zijn aanvullende afspraken gemaakt met betrekking tot het dorp Overschild. In Overschild komen verschillende badges en regimes samen, wat leidt tot onrust onder de bewoners. De afspraken houden in dat de gemeente Midden-Groningen individueel maatwerk biedt als de eigenaar bij sloop/nieuwbouw met de prijslijstsystematiek van batch 1588 niet ten minste een vergelijkbare gebruiksoppervlakte en vergelijkbare gebruiks-

mogelijkheden kan realiseren in de nieuwbouwwoning ten opzichte van de te slopen woning. Deze afspraak is in lijn met het aangenomen amendement Beckerman (Kamerstuk 35 603, nr. 39) en geldt ook voor soortgelijke situaties elders. De gemaakte afspraken worden opgenomen in een annex bij het Convenant Batch 1588.

Voortgang bestuurlijke afspraken

In aanvulling op de beantwoording van de schriftelijke vragen die zijn gesteld door de lid Beckerman (SP) over «de belofte van het kabinet dat de versterking nu echt op stoom komt en de uitvoering van het bestuursakkoord» geef ik u voor een aantal onderwerpen de laatste stand van zaken.

Regeling subsidie woningverbetering en verduurzaming

De subsidieregeling «Verduurzaming, onderhoud en verbetering gebouwen aardbevingsgebied Groningen» is sinds 1 juni beschikbaar voor eigenaren in het versterkingsprogramma en daarbuiten, maar in het aardbevingsgebied. Zo kunnen eigenaren waarvan hun woning met de nieuwste inzichten wordt beoordeeld € 17.000 besteden aan het verbeteren en verduurzamen van de woning, waardoor het wooncomfort wordt verhoogd. Inmiddels hebben 300 eigenaren een aanvraag ingediend.

Herbeoordeling

Voor de herbeoordeling wordt momenteel een regeling opgesteld. Om deze eigenaren in categorie A te ondersteunen bij de te maken keuzes werft de NCG onafhankelijke bouwkundige adviseurs. Nadat de eigenaren vanaf 1 juli een besluit tot herbeoordeling hebben ontvangen, kunnen zij ook een subsidie woningverbetering en verduurzaming van € 17.000 aanvragen en een tegemoetkoming van € 13.000.

Gebiedsfonds

Gemeenten werken aan de inrichting van een gebiedsfonds. Zij hebben inmiddels de verdeelsleutel per gemeente vastgesteld. Het Ministerie van BZK zal binnenkort de eerste tranche voor gebiedsontwikkeling overmaken. Gemeenten hebben eigenaren in categorie B eind februari geïnformeerd wie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming en wie voor aanvullende maatregelen op de versterking. In het najaar treedt de betreffende regeling in werking, na vaststelling door de gemeenteraden.

Schrijnende situaties

In de bestuurlijke afspraken is € 50 mln. beschikbaar gesteld om een bijdrage te kunnen leveren voor het oplossen van schrijnende situaties⁴. De uitwerking van deze bestuurlijke afspraak is inmiddels afgerond. Gezien de verscheidenheid aan situaties die zich kunnen voordoen, zal vanaf heden worden gesproken over «vastgelopen dossiers». Het IMG, de NCG en een onafhankelijk adviseur (hierna: Interventieteam Vastgelopen Dossiers) krijgen ruim mandaat om maatwerkoplossingen te kunnen bieden aan bewoners van wie hun dossier is vastgelopen^{5 6}, zodat deze bewoners weer perspectief kan worden geboden. Gemeenten, de NCG en

⁴ Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie van het lid Beckerman (Kamerstuk 33 529, nr. 828)

⁵ Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging gedaan aan het lid Sienot over het interventieteam gedaan tijdens het WGO op 12-11-2020 (Kamerstuk 35 570 XII, nr. 72)

⁶ Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie van het lid Otterloo (Kamerstuk 33 529, nr. 826)

het IMG kunnen casussen aandragen. Inmiddels is Geert-Jan ten Brink, Dijkgraaf van het waterschap Hunze en Aa's en oud-burgemeester van de voormalige gemeente Slochteren, door de Ministers van EZK en BZK gevraagd om de rol van onafhankelijk voorzitter/adviseur te vervullen. Het Interventieteam is in gezamenlijkheid gestart met de voorbereiding van het afhandelen van vastgelopen dossiers. Eind 2021 wordt uw Kamer geïnformeerd over de voortgang.

Aan de uitwerking van de bestuurlijke afspraken met diverse regelingen en tegemoetkomingen wordt door alle betrokkenen hard gewerkt. Met de toepassing van de typologieaanpak vanaf 1 juli kan aan grote groepen bewoners in de versterkingsoperatie snel uitsluitel worden geboden. Dat helpt om bewoners van Groningen veiligheid, duidelijkheid en een nieuw perspectief te bieden.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren